

fél éves kari tapasztalatai biztos tudatában itt a felesleges olvasástól kívánja megkímélni arra ugyanis alkalmatlan olvasóit "esetleg" a kar hallgatóinak egészét. Hiszen - mint a cikk zárómondatából megtudjuk - nekünk szubjektív érdekünk, hogy ne kelljen sokat tanulnunk.

Legyen ez igaz, legalábbis a saját esetemben. Játsszuk azt: elismerem, hogy erre törekszem, és vállalom a következőnyit - tudatlanságomat. Így legalább megkérdezhetem a nyelvészekben nálam járatosabbtól hogyan értelmezhetik a cikk borítóra is kiemelt kérdését: "ki az, aki kimer állni egy osztály elé egy másik tantárgyhoz feltétlenül szükséges tudásmennyiséggel nyelvtan órát tartani?" Mert én nem állnék ki. Ha az a tudásmennyiség, ami bennem van, épp egy másik tantárgyhoz szükséges, akár feltétlenül, akár nem, nem tartanék nyelvtan órát semmiféle osztálynak. Ilyen feltételek mellett még matematikát, irodalmat, sőt tornaórát sem. Még akkor sem, ha emiatt tanárszakos létemre nem lehetnék tanár...

A másik kérdés, ami nem hogy nyugodni, hogy a címben megjelölt objektív érdekünk vajon mi lehet? Mert ezt sehogyan sem tudtam a leirtakból kideríteni. Az egyetlen utalás a címre talán az idézett utolsó mondat, de az sem egészen világos. Ha a szerző "esetleg" arra gondolt, hogy az objektív érdek a szubjektív érdek opponense, ez esetben kijelentem: nem értek vele egyet. Viszont a zárómondatnál igen, ha elfogad rajta egy apró változtatást. Hangozzék inkább így: szubjektív érdekünk pedig, hogy ne kelljen észszerűtlenül tanulnunk. Mondjunk a magyar nyelv ismerete nélkül magyar irodalmat.

Czégény József

Jövő és irodalom

- empiria -

A cím akadémikus. Mégis itt áll, mert az alábbi szemelvényekből a két fogalom hiányzik - s még jó néhány, ami van az egy általános iskola 8. osztályában született kéthónapnyi tananyag összefoglalásaként. Névtelen és "tételen" dolgozatok ezek, egy helyettesítő tanár kísérlete.

En inkább a dacos ellenállás jellegzetesen gyáva megnyilatkozásaként értékelem /az anonimitásból adódó pszichikai sodrásnak/, sem mint kiérlelt végiggondolt véleménynek. Az azonban biztos, hogy az így összeálló kép rengeteg valós hozzáállási módot takar. Ha a felszínből továbbindulnánk a mélybe; aképp még elborzasztóbb lenne.

Sem ezen, sem az előbbin, semmiféle reform /iskolai?/ nem segít.

x

A szövegben előforduló helyesírási és stilisztikai hibák a szerzőket dicsérik...

"József Attila versei számomra érdekesek! Érdekes hogy verseiben harcol a jobb életért, ugyanakkor nem tetszet hogy még kellett tanulni sz élet-rajzát."

"Testileg lelkileg megszállotja vagyok. Megszállotan olvasó igazi unalmas verseit. Verseit több főleképpen lehet használni, ránézni azt türülni /W.C./ Rádásul még tapétázni is lehet vele természetesen a fehér tiszta oldalára fordítva."

"József Attila költészete kb. 1920-tól volt jelentős. A harmincas évek kezdetében egyre jobban kiéleződött a fasizmus kezdete és eszmeinak terjedése. A költő ebben a bárbár világban mégis feltalálta magát. A valóság tiszta tükrébe nézett. Az igazságtól a valóságtól nem ijedt meg. Nagyon jellemző stílusa van. A versek történelmi háttere mindig jelentős, s ezt a költő érzékelteti."

"József Attila és Radnóti nagy költőink közé tartoznak. Éltükben a békéért harcoltak úgy kezdték mint a többi ember de úgy fejezték be mint Marx és Engels Éltükben szegényen éltek ő mindig verseket regéltek"

"Radnóti 1909-1944 Költő anyja és öccse születésekor haltak meg. Könnyebb a verseit elemezni mint József Attila verseit. Versei közül nagyon szeretem a Lovegőt! című verse."

"Én úgy érzen József Attila versei jobban elnyerték a tetszést mint Radnótié. József Attila versei mondjuk nehezebb elemzésűek, de mégis úgy jobban rajongok érte. 6. db. József Attila kötetem van, és sokat olvasgatom. Radnóti inkább a békével törődik, de azért tőle is van egy kötetem. József Attila a háború alatt is sokat írt az éhező gyerekekről, a szegényekről, az édesanyjáról, a nyárról. Radnóti nem annyira törődött az elhalt évekkel."

Nekem ez a két költő egyáltalán nem tetszett. Olyan unalmas szövegeik vannak. Szerintem egy jó verset nem írtak. Mind a kettőnek bonyolult verseik vannak. Épp ésszel nem lehet felfogni. Legalább két órahosszat kell egy verssel foglalkozni. Radnóti is szerintem elpusztulhatott volna előbb is. József Attila az lett volna a legjobb, ha meg sem születik. A magyar-irodalom verseit ki kéne írtani. Radnótit és József A.-t a két szép WC szemekért sem tanulnám meg."

"A két költő számomra csak azért fontos, mert kötelező tananyag. Csak azért tetszenek, mert szép papíron vannak, s ép fekete betűkkel. Csak azért nem szeretem őket mert uncsik. De ha rám volna bízva, papírzsebkendőnek használnám az egészet, mert nem is lehet kapni, meg nagyon megvagyok fázva. Ezek az írók olyan higagyuak. Én legs ivesebben kinyonnám a két s ép slicc-gonb szemeket. De én a rohadalmat úgy utálom, mint a spenótot! Tényleg mért van szükség irodalomra?"

"József Attila 1905-1937. Egész életében a jobb életmódért és a jogért harcolt. Versei sokkal nyitabak, verseit jobban lehet elemezni. Radnóti a verseiben a lényel élvan rejtve, nehéz megfejteni. Túlzottan nem rajongok értük. József Attila versei könnyebbek."

"Minket nem érdekel, hogy a költők mit szerettek volna. Unalmasak mert mindenhol ugyanazokról ír, hogy milyen nyomorban éltek és hogy nincs béke. Erre nekem nem les szükségem. A többi tantárgyra van szükségem mert az életbe - lehet - hogy has nát ves em, Hát ezér nem élek együtt az irodalommal."

"Az olvasmányokat mind a verseket mert ezeknek legalább van értelme és úgy utálom a verseket és költőket, mert olyan nehéz kérdések feladatok vannak hozzá."

"Mind két költő a hazaszeretetről ír verseiben. Leírja az emberek szenvedését és verseikben harcolnak értük. A haza sorsáról, hogy nekünk már jobb legyen mint nekik volt. József Attila leírja gyermekori na, jait, kevés jó vagy egyáltalán nincsenek igazi szép gyermekkori emlékei. Egyik költő sen kapott rendes állást, de a költészetben, verseikben igazi sikert értek el."

"Radnóti verseiben a hazaszeretettleírása tetszett a legjobban. Verseiben az emlékezés, vágy és az álom a főszereplő. Hatalmas erőfeszítéssel, ellentétekre ébred. A valósággal szembe kell néznie. József Attila versei hazáról, szólnak. Szabadságért, jogokért harcol verseiben. Nekem ezért tetszik ez a két költő, mert még a végső pillanatban sem adja fel a harcot

hanem akarattal, megvédik, és igazságukért küzdenek."

Balog József

"Mondtam G. barátomnak: - Átaludtam a hetvenes éveket. - mire ő: semmit sem vesztettél." T. gyakran idézi ezt a jelenetet, de elfelejti a folytatást: "Ha a hetvenes éveket kihagyta, Madár, a Jóisten tudja, mit kezdesz a hetvenesekkel!"

Tom Wolf gondolatmenete szerint - ha nem is kifejezetten holdkóros állapotban - a hetvenes évek, sőt a nyolcvanas évek eleje teljes intellektuális ürességben zajlott. /Festett malaszt. Bp. 1984./ Igaz, könyvét 1975-ben írta, így némi alagság van annak, ha azt mondja, hogy a kultúra fellegvárát még nem szállták meg a modernizmus alapjait nem kezdte ki senki. Mire Bartos Tibor fordítása megjelent, már eltelt kilenc év. Javasolt sok mindent másként látni a képzőművészetek "bugatójában". Vallásalapítókat és aknanélyítókat. /Bauhausból bugatóba. Mozgó Világ, 3-4./ És hozzátehetjük: nomádokat, ellenforradalmárokat, mágusokat, akik erőnek erejével bizonyították a "Paradicsom" valódi "Elvesztettségét", és leginkább komisz varázstudományukkal mulattattak. Afféle újfajta Prospero-szigetet hoztak létre, ahol a varázslással együtt engedékenyen és barátságosan csalogatták a kedvükre való médiumokat a stúdiók homályába, hogy a titkok "mesterségéről" fellebbentsék a leplet. Látni bohócokat, csavargókat. Hová tartanak? Egy filozófiai mentalan Vladimir Jankélévitch szerint "az új remény elébe, új családások felé, végtelenbe vezető 'másfelé'. Magunkra hagynak bennünket - Rilke kifejezésével élve - valahol a befejezhetetlenségben." A történelem szemléletének a művész számára kínálkozó új formája a kategóriák terrorjának megszüntetését sürgeti. És miért? - kérdezi Edgar Morin: Kifelé a XX. századból /Ed. Fernand Nauthar. Paris, 1981./ című könyvében. "Hogy ismét eljussunk a valósághoz."

Az ítések éleslátása, a filológus oknyomozás és a fogyasztásban mutatkozó statisztikai mennyiségek igen eltérő módon, helyzetben és céllal formálták meg a kortárs-művészetéről alkotott ítéletet. Csakittartózkodással, kétségekkel vehetjük fel a képzőművészeti mű azon esélyét, mely szerint mintha valaha is több dimenziós szerveződési centrummá tudott volna válni. Mert milyen jó lenne egyetemes élményeket kapni tőle! Csakhogy ehhez éppoly